

РОЗДІЛ III. ОЛІМПІЙСЬКИЙ І ПРОФЕСІЙНИЙ СПОРТ

УДК 796.9.034

ВИСТУП СПОРТСМЕНІВ ЗИМОВИХ ОЛІМПІЙСЬКИХ ВИДІВ СПОРТУ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНЕ ТОВАРИСТВО «КОЛОС» УПРОДОВЖ 2016-2017 РОКІВ

Апайчев О.В.¹, Самоленко Т.В.², Доровських М.В.³, Мендусь О.П.⁴

*02156, Київський національний торговельно-економічний університет, вул. Кіото, 19,
м. Київ, Україна^{1,2,3}*

*Громадська організація «фізкультурно-спортивне товариство «Колос», вул. Флоренції, 1/11,
м. Київ, Україна⁴*

alex8709@ukr.net

На сучасному етапі розвитку українського суспільства залишається актуальним всебічне підтримання сфери фізичної культури і спорту з боку держави. Одним із важливих напрямів роботи органів місцевого самоврядування, виконавчої влади є сприяння розвитку фізичної культури і спорту. Метою діяльності є сприяння організації та проведенню фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи серед широких верств населення України, сприяння постійному підвищенню рівня фізичного здоров'я своїх членів, а також задоволення та захист спільних інтересів своїх членів. Проте, як свідчить досвід, пропаганда здорового способу життя, залучення сільських громад, зокрема дітей і молоді, до занять фізкультурою і спортом, змістовного дозвілля є надзвичайно корисною і потрібною справою. У статті розглядаються результати виступів спортсменів ГО «ВФСТ «Колос» із зимових олімпійських видів спорту упродовж сезону 2016-2017 років. Проведений аналіз виступів спортсменів по зимовим видам спорту на змаганнях свідчить про різні виступи спорту. Виступ спортсменів на цих змаганнях показав, що за підсумками серед фізкультурно-спортивних товариств «ВФСТ «Колос» України посіло друге місце. Ріст спортивних досягнень визначає пошук та впровадження інноваційних форм вдосконалення всіх складових підготовки спортсменів, що конкурують на світовому рівні. Для запобігання відтоку спортсменів вищої кваліфікації необхідно переглянути підходи до системи їх заохочення, виправдані з огляду на те, що існуюча і постійно зростаюча конкуренція у боротьбі за перемогу на змаганнях вищого рівня, політичне значення таких перемог для Товариства і нашої країни загалом та досягнення їх на межі людських можливостей вимагають від спортсменів та тренерів кропіткої роботи з великими обсягами навантажень протягом багатьох років. Існуюча система підготовки спортсменів повинна бути орієнтована на досягнення максимального рівня функціональних можливостей та їх реалізацію в головних змаганнях сезону. Необхідно проводити спеціальні заходи щодо підвищення кваліфікації тренерів, поліпшувати медико-біологічне та науково-методичне обслуговування й підготовки спортсменів, упроваджувати в практику підготовки спортсменів високої кваліфікації передові технології.

Ключові слова: виступ, зимові олімпійські види, змагання, спортсмени, фізкультурно-спортивне товариство.

THE PERFORMANCE OF ATHLETES OF WINTER OLYMPIC TYPES OF SPORTS OF THE PUBLIC ORGANIZATION "SPORTS AND PHYSICAL ASSOCIATION "KOLOS" DURING 2016-2017

Samolenko T.¹, Apaychev A.², Dorovskykn M.³, Mendus A.⁴

*02156, Kyiv National University of Trade and Economics, Kioto Street, 19, Kiev, Ukraine^{1,2,3}
Public organization "Sports and Sport Society" Kolos ", Florenci street 1\11, Kiev, Ukraine⁴*

alex8709@ukr.net

The comprehensive support by the state in the sphere of the physical culture and sport, at the current stage of development of the Ukrainian society, remains relevant. One of the main directions of local self-government bodies and executive authorities is to promote the development of physical education and sports. The purpose of the activity is to assist the organization and conduct physical culture and sports mass among segments of the population of Ukraine. Also, to increase the level of health, satisfy and defend the interests of the population. However, as the experience shows, the propaganda of the healthy lifestyle, the involvement of rural communities, in particular children and youth,

to do sport is extremely useful and necessary. In the article are considered the sportsmen's performance results of the public organization «VST «Kolos» from the winter Olympic sports during 2016-2017. Thanks to analysis of athletes' results, it was defined that sportsmen performed differently. The performance of athletes in these competitions shows that according to the results among physical-sports societies of Ukraine «VST «Kolos» takes the second place. The growth of sports achievement determines the search and the implementation of innovative forms of improvement of all components of the athletes trainings competing on a global level. In order to prevent the outflow of sportsmen of higher qualification it is necessary to reconsider approaches to the system of their promotion. The existing and constantly increasing competition in the struggle for the victory at the higher-level competitions and the political significance of such victories for the society and the whole country in general required a lot exhausting workout. Achievement of these victories are on the verge of human abilities demanding from athletes and coaches tough work with large scopes of work for many years. It is necessary to carry out special measures for increasing the training qualification, to improve the medical-biological, scientific-methodologic services and sports training. Moreover, begin to integrate in the practice of sports trainings new high-techs.

Key words: performance, winter sports games, competition, athletes/sportsmen, sports and physical association.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ І АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

На сучасному етапі розвитку українського суспільства залишається актуальним всебічне підтримання сфери фізичної культури й спорту з боку держави. Оптимальне поєднання дій усіх зацікавлених суб'єктів управління стане реальним шляхом до забезпечення людини оптимальною руховою активністю протягом усього життя, досягнення нею достатнього рівня фізичної та функціональної підготовленості, сприяння її соціальному, біологічному та психічному благополуччю, що активно вивчається багатьма вченими [1, с. 46; 2, 3].

Одним із важливих напрямів роботи органів місцевого самоврядування, виконавчої влади є сприяння розвитку фізичної культури і спорту. Виконувати це завдання за умов постійної нестачі коштів у сільському, селищному бюджеті навіть на вирішення найнагальніших соціальних проблем, звичайно, непросто, а іноді й неможливо. Проте, як свідчить досвід, пропаганда здорового способу життя, залучення сільських громад, зокрема дітей і молоді, до занять фізкультурою і спортом, змістовного дозвілля є надзвичайно корисною і потрібною справою. Це дієвий засіб відволікти підрастаюче покоління від небажаного впливу вулиці, кафе, барів, від надмірної прив'язаності до комп'ютерів та задіяти його фізичну активність на користь громаді. Врешті-решт результаті спорт – це здоров'я нації, а значить, – її майбутнє [6].

В організації «Всеукраїнське фізкультурно-спортивне товариство «Колос» (далі – ГО «ВФСТ «Колос») розпочинали свій спортивний шлях понад 50 майбутніх чемпіонів і призерів олімпійських ігор, чемпіонатів світу та Європи з зимових олімпійських видів спорту. Золотими літерами в сільській фізкультурний рух вписали свої імена біатлоністи, та першою володаркою олімпійського золота 2014 року стала Олена Підгрушна. Видатні спортсмени: Юлія Клюкова (фрістайл), Микола Попович (лижні гонки), Крістіна Кабаладзе, Олег Войко (фігурне катання) У понад 16 тисяч його низових колективів до занять фізичною культурою і спортом залучено майже 1 млн осіб, кожен третій фізкультурник нашої держави – вихованець сільського спортивного товариства «Колос». Активно діють обласні ради ФСТ «Колос», кожна з цих організацій вносить вагому частку в розвиток спортивного руху та масової фізкультурно-оздоровчої роботи серед сільського населення України [5].

Головною метою діяльності ФСТ «Колос» є сприяння організації та проведенню фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи серед широких верств населення України і, насамперед, сільського, працівників агропромислового комплексу та їхніх сімей; сприяння постійному підвищенню рівня фізичного здоров'я своїх членів, а також задоволення та захист спільних інтересів своїх членів. Одним з основних завдань в досягненні поставленої мети є: сприяння підвищенню соціальної значимості й ролі фізичної культури і спорту у формуванні здорового способу життя, організації повноцінного оздоровлення і відпочинку сільського населення; сприяння пошуку і залученню до спорту талановитої молоді на селі та утвердженню авторитету України серед країн світового співтовариства через спортивні досягнення видатних спортсменів у світовому спортивному русі. Стратегічним напрямом роботи товариства є організація масового розвитку фізкультури і спорту серед усіх верств сільського населення [5].

Протягом останнього десятиріччя окремі адміністративно-правові аспекти та технології управлінського контролю за фізичною активністю населення в європейських країнах із означеної проблеми досліджували вітчизняні фахівці В. П. Платонов, М. В. Дутчак (2000), С. В. Ліщук (2015). Організаційні умови розвитку фізичної культури в сільській місцевості в своїх наукових роботах розглядали М. М. Кость, М. П. Лозовик. Вагомий внесок у дослідження питання добору та розстановки управлінських кадрів загалом вивчали В. М. Князев, Н. Г. Морозова, Ф. Т. Панасюк. Значний особистий науковий та практичний внесок у дослідження підвищення ролі громадських об'єднань фізкультурно-спортивної спрямованості зробили Є. В. Баженов (2016), О. П. Мендусь (2015-2017), В. Ф. Панченко (2015-2017).

Вкрай гостро відчувається необхідність формування типової організаційної структури та модельної інфраструктури фізичної культури і спорту в ОТГ сіл і селищ, а також підготовки нормативно-правової бази розвитку фізичної культури і спорту в сільській місцевості в умовах децентралізації влади з опорою на громадські організації фізкультурно-спортивної спрямованості. Не менш важливим питанням є необхідність створення чітких показників (індикаторів) якості надання фізкультурно-спортивних послуг при проведенні фізкультурно-оздоровчої діяльності. Постає питання оновлення кадрового забезпечення та підвищення кваліфікації фахівців, які виконують обов'язки на посадах у сфері фізичної культури і спорту [4, с. 658].

МЕТА І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Мета дослідження – визначення кращих спортсменів ГО «ВФСТ «Колос» упродовж зимового сезону 2016-2017 років.

Проведено аналіз науково-методичної літератури, протоколів змагань, інформації світової мережі Internet.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Згідно з Календарним планом фізкультурно-оздоровчих, спортивно-масових заходів і спортивних змагань ГО «ВФСТ «Колос» (ВФСТ «Колос») спортсмени Товариства упродовж зимового сезону 2016-2017 років брали участь у Всеукраїнських та міжнародних змаганнях з біатлону, лижних перегонів, фрістайлу, сноубордінгу, шорт-треку, санного спорту, фігурного катання, гірськолижного спорту та хокею з шайбою. Кращі обласні організації представляють: Вінницька, Закарпатська, Івано-Франківська, Київська, Львівська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Чернігівська області (табл. 1).

За рейтингом Міністерства молоді та спорту України серед ФСТ та відомств серед зимових видів спорту спортсменів Товариство «Колос» в сезонів: 2016-2017 рр. (таблиця 2).

Таблиця 1 – Зимові види спорту спортсменів Товариство «Колос» 2016-2017 рр.

№	Вид спорту	2016-2017	місця
1	біатлон	13204	2
2	гірськолижний	302	4
3	лижні перегони	5585	2
4	санний спорт	8650	1
5	сноубордінг	423	4
6	фігурне катання	1175	2
7	фрістайл	3061	1
8	шорт-трек	4135	2
9	хокей з шайбою	-	-

Аналіз виступів спортсменів Товариства з зимових олімпійських видів спорту свідчить про різні виступи по видах спорту.

У групі біатлон: серед ФСТ України посів II місце згідно з рейтингом сезону 2016-2017 років, виступи спортсменів Товариства суттєво погіршилися через обмежене фінансування

ГО «ВФСТ «Колос» навчально-тренувальних зборів (надалі НТЗ) та участі спортсменів Товариства у Всеукраїнських та міжнародних змаганнях, а також установа консолідованого заліку спортсменам, які раніше виступали тільки за ФСТ «Колос». У сезоні 2016-2017 років Товариством було профінансовано лише один НТЗ та одна участь у чемпіонаті серед ФСТ. Через відсутність належного фінансування виду спорту багато перспективних спортсменів, які приносили очки ГО «ВФСТ «Колос» по консолідованому заліку, припинили співпрацю з Товариством після закінчення строку договору. Але завдяки проведеній роботі голів Тернопільської, Чернігівської, Сумської обласних організацій та тренерів на місцях, за підтримки Федерації біатлону України, Мінмолодьспорту України все-таки спортсмени Товариства готувалися та брали участь у міжнародних та Всеукраїнських змаганнях. Вагомий внесок у розвиток біатлону для Товариства в сезоні здійснили відомі спортсмени Тернопільщини – Олена Підгрушна, Ірина Беган, Іван Моравський, Дмитро Підручний і Світлана Крикунчук, спортсмени Чернігівщини – Ірина Варвинець, Олександр Дахно, Олексій Петренко, Руслан Ткаленко, Артем Прима (Чернігівська-Харківська), які неодноразово виборювали медалі різного гатунку на міжнародних та Всеукраїнських змаганнях. Виростає талановита молодь, яка створює здорову конкуренцію основній команді та успішно виступає на міжнародних змаганнях та чемпіонатах України: Марія Кручова, Мар'яна Брикайло, Назар Цебринський, Ольга Гончарук (Тернопільська обл.), Яна Пустовалова, Анна Іваненко, Богдан Цимбал (Сумська обл.), Христина Литвиненко, Анастасія Ничипоренко, Вячеслав Деркач, Андрій Доценко, Ліля Горпинич, Ганна Коваленко (Чернігівська обл.), Надія Белкіна, Олександр Мор'єв з Київщини та ін. Кращі спортсмени-біатлоністи тренуються під керівництвом відомих тренерів: І. М. Починка, Н. М. Бурика, Р. Д. Рудника, В. С. Паршукова, М. М. Сердюка, Ю. В. Дмитренка та ін. У національній збірній команді України з біатлону з 92-х спортсменів 24 представники Товариства «Колос». У сезоні 2016-2017 років виконано 1 – Майстер спорту міжнародного класу України (МСМКУ), 4 – Майстра спорту України (МСУ).

Лижні перегони культивуються в 11-ти обласних організаціях, налічується 19 відділень, де працює 38 тренерів та займається 735 спортсменів. Серед ФСТ України лижні перегони посіли друге місце згідно рейтингу сезону 2016-2017 років. Порівняно з минулими роками розвиток цього виду спорту погіршився, причиною якого є відміна консолідованого заліку. Кращі обласні організації ГО «ВФСТ «Колос» з розвитку лижних перегонів: Вінницька, Харківська, Сумська, Київська, Закарпатська. У національній збірній команді України з лижних перегонів взагалі 46 спортсменів, представники Товариства «Колос» – 18. Відмінно виступають спортсмени Олег Йолтуховський, Дарина Мазур, Костянтин Яременко, Олександр Челенко, Владислав Литвин, Юлія Тарасенко, Владислав Овсяніков та ін. Спортсмени тренуються під керівництвом кращих тренерів ВФСТ «Колос»: В. М. Овсяніков, О. І. Сичов, Ю. В. Йолтуховський, С. І. Харченко, М. М. Фастовець та інших. У сезоні 2016-2017 років виконано: 3 – Майстра спорту України (МСУ), 9 – Кандидатів майстру спорту України (КМСУ).

Один із найпопулярніших і видовищних видів спорту фрістайл у сезоні 2016-17 років посів в рейтингу 1 місце серед фізкультурно-спортивних товариств. Результати покращились у зв'язку з тим, що вдалим був виступ на чемпіонаті України з акробатики, де наші спортсмени набирали багато рейтингових очок. Такі спортсмени, як Олександр Окіпнюк, Георгіна Цап, Ірина Соловей, Юрій Коксінов, Олексій Шник, Владислав Моїсеєнко, Каріна Ширман Закарпатської обласної організації; Надія Мохнацька, Юлія Грейда, Тетяна Петрова, Сергій Чмель з Івано-Франківської обласної організації; Анастасія Новосад і Ольга Полюк з Рівненської обласної організації неодноразово виборювали призові місця на міжнародних та Всеукраїнських змаганнях. Кращі тренери видів спорту: С. Г. Легеза, О. І. Окіпнюк-Яремчук з Закарпатської обласної організації; С. В. Лисянський, Т. М. Железняк – Івано-Франківська обласна організація; Ю. В. Досов – Рівненська обласна організація та ін. У сезоні 2016-2017 років було виконано: 1 – МСУ, 4 – КМСУ.

Сноубординг посіяв 4 місце серед ФСТ України, результати наших спортсменів знизилися. Однією з причин є обмежене фінансування навчально-тренувальних зборів для підготовки наших спортсменів до Всеукраїнських та міжнародних змагань. Гострою проблемою залишається відкриття відділень в ДЮСШ обласних організаціях. Вдало виступали на міжнародних та Всеукраїнських змаганнях спортсмени-сноубордисти: Олександр Белінський, Григорій Лопушняк (м. Київ), Владислав Подкідишев, Катерина Плюта, Євгенія Зоря (Київська обл.) та ін. Найбільший внесок у залік Товариства здійснив тренер-викладач В.Я. Іванова. У сезоні 2016-2017 років виконано 2 – МСУ.

Гірськолижний спорт розвивається в Полтавській обласній організації і спортсмени посіли 4 місце серед ФСТ України. Найкращим спортсменом є Єлизавета Дяченко, а серед тренерів – О. П. Наводничая.

Усі спортсмени санного спорту представляють ГО «ВФСТ «Колос» в національній збірній України. Це представники Львівської та Тернопільської обласних організацій Товариства. Спортсмени Львівщини: Роман Захарків, Антон Дукач, Олена Стецьків, Олена Шхумова; Тернопільщини: Андрій Мандзій, Олександр Оболончик, вдало виступали впродовж сезону на Всеукраїнських та міжнародних змаганнях. Спортсмени тренуються під керівництвом найкращих тренерів; Т. В. Гарцула, В. С. Казмирук, О. Р. Жеребецький, І. Я. Баїк, А. С. Малищик, Н. В. Казмирук та ін. У сезоні 2016-2017 років з санного спорту Товариство посіло перше місце серед ФСТ, але зменшилася кількість рейтингових очок.

Фігурне катання розвивається тільки в Харківській обласній організації. Із фігурного катання кількість рейтингових очок збільшилось завдяки перспективній молодій парі Анастасії Побіженко та Дмитро Шарпару, а також танцювальній парі Анжеліки Юрченко та Володимира Белікова. Метою розвитку фігурного катання є розвиток резервного спорту. Кращим результатом сезону є вдалий виступ головної нашої танцювальної пари на чемпіонаті світу (15 місце), що дало змогу отримати ліцензію на Олімпійські ігри 2018 року. У національній збірній виступають шість представників Товариства. Серед ФСТ спортсмени ГО «ВФСТ «Колос» посіли 2 місце в Україні.

Шорт-трек також розвивається в Харківській обласній організації. У цьому сезоні кількість очок збільшилася, завдяки успішним виступам на міжнародних змаганнях та Чемпіонатах України. Найкращі спортсмени: Артем Хмілевський, Олександр Жолтоног, Владислав Неміро, Микита Неміро, Станіслав Омельченко, Юлія Кромідо, Марія Довгополова. Очки Товариство отримало завдяки професійній роботі тренера-викладача В. В. Сівака, який працює на громадських засадах, та тренера-викладача Ю. В. Вашкевич. Високі результати молодіжної команди дають надію успішним виступам на міжнародній арені в майбутньому, які впритул підтягуються до основної збірної, насамперед спортсмени: Микита Неміро, Анатолій Волков, Антон Кондратьєв, Яків Шуляк, Вікторія Червенко. У сезоні 2016-2017 років виконано 2 – Майстра спорту України.

Визначені кращі обласні організації по видах спорту ГО «ВФСТ «Колос» із зимових олімпійських видів спорту упродовж сезону 2016-2017 років, (таблиця 2).

Таблиця 2 – Кращі обласні організації

№п/п	Вид спорту	Місця	Області
1	біатлон	2	Тернопільська, Чернігівська
2	гірськолижний	4	Полтавська
3	лижні перегони	2	Вінницька, Київська, Харківська, Сумська
4	фігурне катання	2	Харківська
5	сноубординг	4	Київська
6	фрістайл	1	Івано-Франківська, Рівненська, Закарпатська
7	шорт -трек	2	Харківська
8	санний спорт	1	Львівська, Тернопільська

За підсумками виступів спортсменів ГО «ВФСТ «Колос» з олімпійських зимових видів спорту серед фізкультурно-спортивних товариств України сезону в період з 01.05.2016 р. по 30.04.2017р., Громадська організація «Всеукраїнське фізкультурно-спортивне товариство «Колос» із зимових видів спорту посіло друге місце. Підрастає талановита молодь в таких областях, як Київська, Вінницька, Сумська, Харківська, Хмельницька. Для запобігання відтоку спортсменів вищої кваліфікації необхідно переглянути підходи до системи їх заохочення, що виправдано з огляду на те, що існуюча і постійно зростаюча конкуренція в боротьбі за перемогу на змаганнях вищого рівня, політичне значення таких перемог для Товариства і нашої країни загалом та досягнення їх на межі людських можливостей вимагають від спортсменів та тренерів кропіткої роботи з великими обсягами навантажень протягом багатьох років. Відтепер мотивація і відповідні заохочення стимулюватимуть їх на самовіддану працю для досягнення високих спортивних результатів, що частково компенсує їм відмову від життєвих розваг, відпочинку, сім'ї та інших витрат під час багаторічних тренувальних навантажень та власних витрат в участі в змаганнях.

ВИСНОВКИ

Існуюча система підготовки спортсменів повинна бути орієнтована на досягнення максимального рівня функціональних можливостей та їх реалізацію в головних змаганнях сезону. Стримувальним фактором у роботі тренерів є нестача спортивних споруд та їх невідповідність сучасним вимогам, відсутність спеціального інвентарю та обладнання. Необхідно поліпшувати матеріально-технічне забезпечення, будувати спортивні об'єкти з сучасним обладнанням, проводити спеціальні заходи щодо підвищення кваліфікації тренерів, поліпшувати медико-біологічне та науково-методичне обслуговування спортсменів, психологічне, інформаційне забезпечення підготовки спортсменів, упроваджувати в практику підготовки спортсменів високої кваліфікації передові технології.

Перспективи подальших досліджень полягають у пошуку і залученні до спорту талановитої молоді на селі та утвердженню авторитету України серед країн світового співтовариства через спортивні досягнення видатних спортсменів у світовому спортивному русі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вареник О. Н. Социально-экономические проблемы детско-юношеского спорта в Украине. Олимпийский спорт и спорт для всех. Київ, 2005. С. 46.
2. Гуськов С. И., Платонов В. Н., Мичуда Ю. П. Экономические основы олимпийского спорта. Энциклопедия олимпийского спорта. Том 2. Часть 4. Київ: Олимпийская литература, 2004. С. 388–426.
3. Мичуда Ю. П. Проблеми вдосконалення механізму державного управління сферою фізичної культури і спорту в Україні. *Збірник наукових праць Волинського державного університету*. Т.1. Луцьк, 2002. С. 26–28.
4. Панченко В. Ф., Апайчев О. В., Самоленко Т. В. Проблеми розвитку фізичної культури і спорту об'єднаних територіальних громадах сіл і селищ в умовах децентралізації влади (Соціальний аспект) *Фізична культура, спорт та здоров'я нації*. Збірник наукових праць. Вип. 3(22). Вінниця: Планер, 2017. С. 654–659.
5. URL: <http://ukrkolos.vn.ua/pro-nas/istoriya-tovaristva/>; <http://ukrkolos.vn.ua/pro-nas/statut/>.
6. URL: <http://newlife.rv.ua/9-cat-all/2974-rozvytok-sportu-na-seli-turbota-pro-zdorov-ia-hromady.html>.